

Siste stopp på Brusand

UTSTILLING

Nordisk Kunst Plattform,
Brusand: Neil Morley,
maleri.
T.o.m. 14. desember.

Maleri om maleriets vesen og som
virtuell reise i Rogaland.

Trond Borgen tekst og foto

HAN HAR ALDRI vært i Rogaland; likevel gir han oss en utstilling full av reiseinntrykk fra fylket. Neil Morley kaller sin utstilling i det gamle venterommet på jernbanestasjonen på Brusand for «Final Departure» – snart er siste tog gått for dette lille og svært spesielle, kunstnerstyrte galleriet. Etter denne utstillingen legges det ned. Vil jeg noensinne få en ny god grunn til å stoppe på Brusand?

Morley har bladd i en bok om Rogaland fra 1987 – her presenteres fylket idyllisk, rosenrødt og ikke så lite skrytende. Han maler sine egne versjoner av noen av de fotografiske motivene han ser der: torghandlere med gulrøtter og rødbeter i Stavanger, jernaldergården på Ullandhaug, Bryne-supportere, stavangerpatriotisk forestilling på Rogaland Teater osv. Men det er som om alle menneskefigurene er revet ut, omskåret i sine omriss og fjernet fra disse motivene; vi ser bare et sterkfarget stripemønster bakkenfor.

JEG OPPLEVER dette som en meta-utstilling – den viser kunst som kommenterer seg selv, og det på flere plan. Når Morley skjærer ut sine figurer, er et som om gamle tapeter kommer til syne; han maler en kommentar til de sære tapetveggene han stiller ut på. Vi-

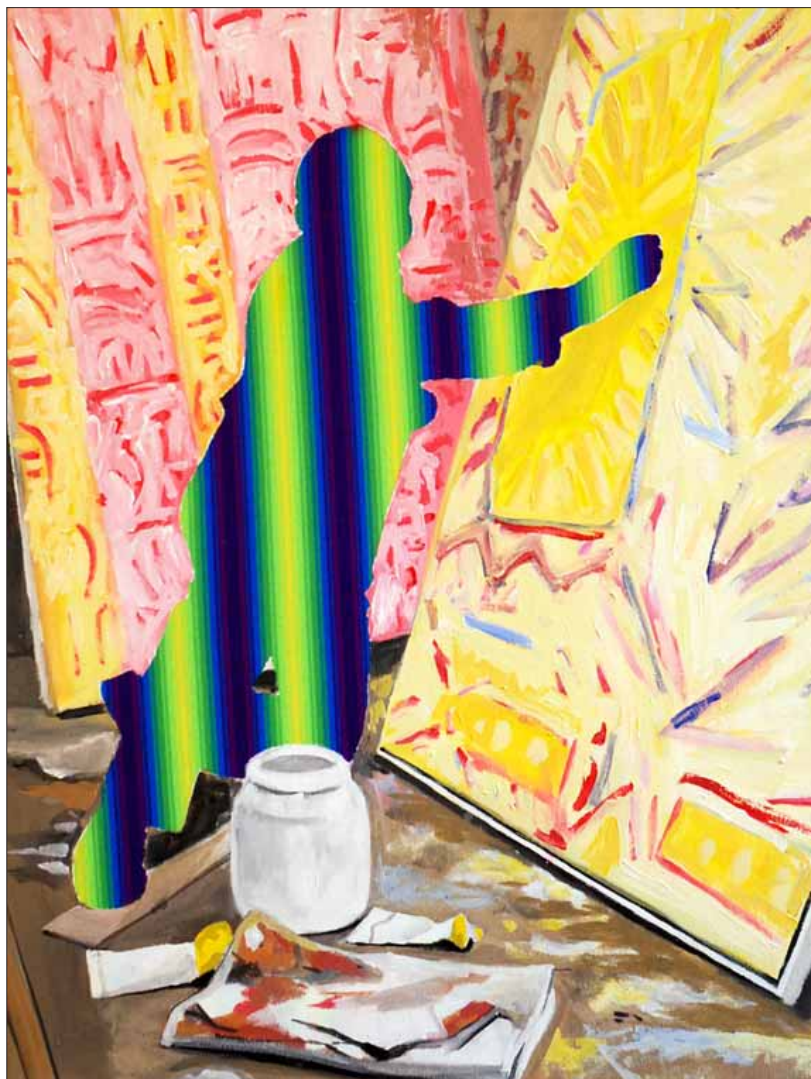
dere legger han sin egen nåtids-virkelighet i maleriene, ved å plassere figurklisjéer som like gjerne kan være utenpåklistrede fremmedlegemer i motivene. Og han diskuterer representasjonsverdien av et maleri som slik rommer ulike plan med både virkelighet og fiksjon: er hans bilder mer eller mindre virkelige enn bokens glorifiserte rogalandsfotografier?

Morley legger inn en ironisk henvisning til sitt metaperspektiv ved å male sin versjon av et fotografi av Kjell Pahr-Iversen i aksjon i atelieret: vi ser hans lett kjennelige malerier mens kunstneren er blitt en skikkelse som ved sitt fravær som annet enn en klisjé blir en representant for alle malere, og dermed også for Morley, som har malt dette bildet.

HER ER NATURLIGVIS også et tydelig konseptuelt aspekt. Vi ser det først gjennom Morleys drøfting av selve maleprosessen, dernest i tidsopplevelsen: mye har skjedd med de menneskene som ble avbildet i fotografiene for 23 år siden – det er som om Morley henter dem ut av de gamle motivene og bevarer dem kun gjennom fraværet, som hull i tiden.

Jeg betrakter disse tidshullene i et venterom som også er et hull i tiden. For her har tiden stått stille; den ligger begravd i de gamle, sære tapetene. Men i det samme lokalet, nå som visningssted for samtidskunst, har tiden slett ikke stått stille de siste par årene. Her har vi fått et perlekjede av små, fine og virkelig interessante utstillinger, i en kunstnerstyrt gallerivirksomhet med idealismen og entusiasmen som viktigste drifter.

Nå er det slutt. Så blir dette siste stopp på Brusand.

LYSENGEL: Neil Morley, «The painter who wants to be an angel of light», maleri.

Slåttebrekks enestående Grieg-prosjekt

KLASSISK

Chasing the Butterfly. Sigurd Slåttembrekk spiller Grieg. 2 cd-er. Simax.

Arnfinn Bø-Rygg tekst

Det prosjektet som er dokumentert på disse to cd-ene, er enestående i sitt slag. Vi får Sigurd Slåttembrekks tolkninger av forskjellige lyriske og andre mindre stykker, balladen, sonaten, samt a-moll-konserten med Oslo-filharmonikerne. Dessuten Griegs egne innspillinger av lyriske stykker, av menuetten og finalen fra sonaten, fra opptak

gjort i 1903. Til slutt får vi en montage av Grieg/Slåttembrekk i en tolkning av «Bryllupsdag på Trollhaugen». Prosjektet er gjort mulig gjennom samarbeid med Tony Harrison som kunstnerisk leder. En egen berikelse er det å få samlet Griegs egne innspillinger, ni i tallet (spor 15 – 23 på første cd-en).

Prosjektet har lite med «autentisk» spill å gjøre, men dreier seg om å sette seg inn den spilleemåte og fortolkningspraksis

som var rådende på slutten av 1800-tallet og begynnelsen av det 20. århundre, ikke å rekonstruere noe man ikke har lydopptak av. Grieg selv hadde spilt med Ignaz Mocheles, som var elev og venn av Beethoven. Så det er spilleemåter som går lenger tilbake enn til den første omreisende klavervirtuos, Franz Liszt.

SLÅTTEBREKK er ikke alene om å ta eldre pianisters spillemåte alvorlig og å lære av dem, føre videre er praksis. I en avstemning nylig blant ledende pianister (dog med en engelsk slagside) kom Rachmaninov på første plass og Rubinstein og Horowitz fulgte på de neste plassene. Men det mest forbausende var hvor høyt pianister fra tidlig i forrige århundre ble vurdert. Således valgte Charles Rosen, en av verdens ledende når det gjelder klaverspill og fortolkning, Josef Hofmann, Moritz Rosenthal og Solomon som sine tre utvalgte. I Rosens egen innspilling av Chopins mazurkaer

kan vi høre hvor inspirert han var av sin lærer Rosenthal, som i sin tid hadde studert med Liszt.

Men ingen har gjort noe lignende i forhold til Griegs klaverspill. Vi skal ikke lenger tilbake enn til midt på 1960-tallet, da en av Griegs egne innspillinger ble sendt over radio. En rasende lytter ringte sporenstrets til NRK og spurte hvem som spilte så elendig. Det var Klaus Egge!

OGSÅ SLÅTTEBREKK distanserer seg fra den overtro at klaverspillet gjør stadige fremskritt. Griegs eget spill er ikke, som Egge mente, primitivt, men ytterst følsomt, finnettet, nervøst, fritt, med en egen indre energi, som også viser seg i overraskende hurtige tempi. Samtidig er det et helhetsblikk i det Grieg gjør, selv om detaljer og nyanser er aldri så fremtredende. Slåttembrekk sier selv i det veskrevne og informative tekstheftet at han imiterer Griegs tolkninger for å forstå dem. Slik må det også være skal

man nærme seg «the shock of the old»; mime det for å få et fritt forhold til det. Og dermed fornye sitt spill.

Slik er spor 24 på den første cd-en, der Griegs egen tolkning av «Bryllupsdag på Trollhaugen» er spleiset sammen med Slåttembrekks, mer for et interessant eksperiment å regne. For Slåttembrekk har gjort inspirasjonen fra Grieg til en integrert del av sitt eget spill. Hør for eksempel på balladen (spor14) – ved siden av Andsnes' er dette den beste tolkning jeg har hørt av en norsk pianist. Eller lytt til «Etterklang» (spor 9), måten han tar de siste taktene på – en etterklang av «Etterklang». Fra nå av må enhver befatning med Griegs klavermusikk forholde seg til Slåttembrekks innspillinger. Det gjelder også a-moll-konserten, med Oslo-filharmonien og Michail Jurowski som dirigent (cd nr. 2).

Jo, Sigurd Slåttembrekk har virkelig fanget sommerfuglen!

Ultralyd, MR & røntgen

Lei av lang kø?

Harald Haga
Røntgenlege

Trim Towers - Larsamyrå 18 - Sandnes - www.kolibrimedical.no - 52 69 69 69

KOLIBRI MEDICAL